

A mű beosztása a következő:

- I. köt. **A kelet ókori népeinek története.** Irta *Fogarassy A.* Átnézte *Dr. Goldziher Ign.*
 II. " **A görögök története.** Irta *Dr. Gyomlay Gyula.*
 III. " **A rómaiak** " Irta *Dr. Geréb József.*
 IV. " **A középkor** " (I. 395—768.) Irja *Dr. Borovszky Samu.*
 V. " **A** " (II. 768—1270.) Irja *Dr. Miksa Sándor.*
 VI. " **A** " (III. 1270—1517.) Irja *Dr. Áldassy A.*
 VII—IX. " **Az ujkor** " Irja *Dr. Marczali Henrik.*
 X—XII. " **A legújabb kor története.** Irja *Dr. Marczali Henrik.*

Könyvebb átnézés végett az egyes kötetekhez **chronologiai táblázat és részletes névmutató** van mellékelve.

RAFAEL ÖNFESTETTE ARCZKÉPE.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden úri háznak ékessége legyen. — Megalkotása sok áldozattal jár, de a czél, a szándék s a mű nemzeti jelentősége mind olyan, hogy azt a magyarság színe-java érezni, érteni és méltányolni fogja.

Ezzel a reménységgel adjuk át az ifjuságnak a **Nagy Képes Világtörténetet.**

Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek
irodalmi intézet részvénytársaság.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDAJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
Megjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

MESE A JÓ SZÍVRŐL.

(*) A magyar diák erényei között nem utolsó helyen áll a könyörület.

Ismertem diákokat, a kik titokban több jót tettek szegény tanuló társaikkal, mint a mennyit a jótékonyságukról ismert emberbarátok nyújtottak azoknak, a kiknek fájt az, hogy a nyilvánosság elé is eljutott, hogy ők jótéteményre vannak szorúlva.

Volt egy tanuló társam, nem jómódú, hanem közepes anyagi viszonyok közt élő család gyermeke, a kit meghatott egyik osztálytársunk nagy szegénysége. Ennek az édes anyja bejáró cseléd volt, a ki uriházaknál takarításért egy kis ételmaradékot és néhány forintot kapott bér fejében. Egy nagyobb háznak végén állott egy kis kertre néző helyiség, valamikor talán arra szolgált, hogy a kerti szerszámokat helyezték el benne. Akkor pedig annak a szegény asszonynak, meg a gymnasista fiúnak volt a lakása. Egy szűk kis helyiség, a mely szoba és konyha volt együttvéve. Itt tanult egy vékony kis pléhkályha elillanó melegénél s egy olesó faggyugyertya világánál az a szegény diák, a ki sokat éhezett és fázott, semmi jót nem élvezett, de azért sohasem panaszkodott.

A nyomorúság és nélkülözés azonban lesírt az arczáról. Ez hatotta meg annak a másik jó fiúnak a szívét. Oda férközött a magába zárkózott, visszavonuló természetű fiú lelkéhez. Pedig ez nem volt könnyű dolog, mert az büszke volt s a nyomort némán tűrte. De a büszkeség fölengedett a szeretett melegének sugarai alatt, a szíve lassanként megnyilatkozott, mikor a kis tanuló társ bő köpenye alatt forró édes kávéval lepte meg a magányában morfondírozó fiút. A fiú éhes, a kávé édes volt, — kapott rajta. Az út meg volt törve. Ettől a naptól kezdve már egy kis fözeléket is szállított a kis fiú annak a szomorú osztálytársnak, a ki nem utasította vissza, mert hús is

volt rajta, jó karéj fehér házi kenyér is volt mellette.

Igy tartott ez a jótékonyság egy ideig, a mikor karácsonykor a jó szívű kis fiú édes apja egy öltözet ruhát is ajándékozott a szomorú fiúnak. A szomorú fiú elment megköszönni a meleg téli ruhát, s azon a napon — karácsony másodnapján — ebédre is ott fogták. Egyszerű, de nagyon izletes volt az ebéd, s akkor a szomorú fiú nagyon jól lakott és jókedvű lett. Ezért aztán meghívták őt minden vasárnap, később minden csütörtökön ebédre. A szomorú fiú elfogadta és az arczára piros rózsák ültek ki. Ettől kezdve jobban is tanult.

Akadnak aztán az iskolában többen is jó szívű fiúk, a kik születésnapjára ajándékul azt a kegyet kérték szülőiktől, hogy a szomorú fiú a hét egyik napján náluk kapjon ebédet és vacsorát. S a szomorú fiúnak minden napra jutott jó ebéd és vacsora. Az iskolai írószerek ára pedig azokból a zsebpénzekből került ki, a mit a jó szívű fiúk két krajczáronként abból a pénzből takarítottak meg, a mit tíz órai zsemlyére kaptak.

A szomorú fiúnak, a kit öt évig így tartottak a jó szívű fiúk, hatodik osztályú korában meghalt az édes anyja. Magára maradt volna, s ki tudja, mi lesz belőle, ha nem maradtak volna meg a jó szívű fiúk? Ezek, meg a tanárai gondoskodtak arról, hogy elvégezhesse a középiskolát.

Az a szomorú fiú ma a főváros egyik miniszteriumának kitűnő tisztviselője. Jellemes, munkás, képzett ember. A jó szívű fiúk is egytől-egyig szép állásokat töltenek be, — s higgyétek el, ma is mind áldott, jólelkű emberek.

Ezt a valódi történetet csak azért mondtam el, hogy ha valakinek jó szíve volna köztetek, hát tudjátok meg, mit lehet azzal a szívvel csinálni, hogyan lehet a gyémántot értékes keretbe foglalni úgy, hogy az többet használjon annak, a ki rá van szorúlva, mint annak, a kié.

A JÉG-SPHYNX.

Irta Jules Verne. Fordította Gaal Mózes.

XIII. FEJEZET.

Dirk Péter a tengeren.

Most már nem kellett azon tanakodnunk, hogy ott telelünk-e vagy nem. A harminczhárom ember közül, a kik a Falkland-szigetektől elindultak, csak huszonhárom érkezett erre a szigetre, ezek közül most tizenhárom elszökött, nyomorultul elszökött, hogy a téli itt tartózkodás borzalmasságától megmeneküljön.

Elég baj, hogy a régi matrózok közül is elcsábított Hedrne kettőt: Buryt és Holt Mártont, a vitorlamestert. A derék Holt!... bizonyára eszénél sem volt, mikor a lázadók erővel behúzták a csónakba.

Kilenczen maradtunk a szigeten: Guy Len kapitány, West Jem hadnagy, Hurliguerly, a csónakmester, Hardie a hajótartozó, Endicott a szakács, Dirk Péter, Frónai, Stern a matrózok és én. Ki tudja mi vár még reánk!... Borzalom szállott meg, ha a sarkvidéki télre, a hat hónapig tartó éjjelre gondoltam!

No de azokra sem várt jobb sors, a kik tőlünk gaz-módra megszöktek, s minket hűtlenüi cserben hagytak, kérdés: vajjon elérnek-e épen a jégzónáig, áthatolhatnak-e rajta, eljutnak-e a déli sarkkörig? Eltart-e az élelmiszer azon a hosszú úton, mely előttük áll? Ezer mérföld hosszú, nagyon hosszú! Tulajdonképpen kikre vár több veszély: reánk-e vagy reájuk? Ezekre a kérdésekre csak a jövő fog megfelelni!...

Mikor a barlangba visszaérkeztünk, rögtön Dirk Péter jutott az eszembe, a kit Hedrne golyója leterített, s a kit mi ott hagytunk a tengerparton. Talán halálosan megsebesült, s mi egyik leghivebb emberünket veszítjük el?...

— Mind megyünk, — jegyzé meg a kapitány — Dirk Péter hozzánk tartozott, mindig hűséges volt, nem szabad őt elhagynunk.

Elmeséltem, hogy miért változtatta Pym Arthur a Holt Ned nevét Parkerre, s hogy Dirk Péter minő alkalommal avatott be engemet a rémes titokba. Természetesen úgy tüntettem fel a dolgot, hogy Dirk Péter sorsa inkább részvetre, mint undorra indíthatta hallgatóimat.

— Ezt a titkot Dirk Péter csak önnek fedezte fel, Jeorling úr?

— Csak nekem, kapitány.

— S ön nem szólott róla senkinek?

— Soha egy szót sem.

— Nem értem a dolgot... hogy lehetett róla Hedrne tudomása...

— Eleinte úgy magyaráztam meg magamnak, hogy Dirk Péter talán álmában árulta el, s akkor hallotta Hedrne... Érettebb megfontolás után más nyitját is találtam. Emlékszem, hogy mikor Dirk Péter ezt a kabinomban elmondotta, a kabin ablaka, mely a fedélzetre szólt, nyitva volt. Az, a ki a fedélzeten állott, meghallhatta. Hedrne

pedig akkor a kormánykeréknél állott, sőt valószínűleg ott is hagyta, hogy jobban hallgatózhassek — akkor történt, hogy szinte felfordult a «Halbrane»...

— Emlékszem — mondá West Jem — Hedrne akkor össze is szidtam s a fenékkamrába csukattam.

— Nos hát ettől a naptól kezdve közeledett Hedrne Holt Mártonhoz, a minthogy erre a csónakmester mindjárt figyelmeztetett is engemet.

Persze... persze... — szólalt meg Hurliguerly, — a gazficzkó tudta, hogy Holt Márton nélkül nem boldogul a csónakkal, azért akarta őt bevonnai a czimboraságba.

— Nos hát, most már megértjük, hogy miként térítette le Hedrne azokkal az iszonyatos szavakkal Holt Mártont a becsületesség útjáról.

Mindnyájan valószínűnek tartották, hogy a titok elárulása így történhetett.

Egy órai keresés után reá találtunk Dirk Péterre.

Mikor minket megpillantott, el akart szaladni. Hurliguerly és Francis utolérték, s Dirk Péter nem védekezett ellenök. Hozzá siettem, s a kapitány is kezét nyújtotta feléje, nem akarta elfogadni, szegény... aztán szó nélkül jött velünk a barlang felé.

E naptól kezdve sohasem beszéltünk a «Grampus»-on történt dolgokról.

Dirk Péter nem sebesült meg komolyan. A golyót saját kezével nyomogatta ki a vállából, aztán egy darab vitorla-vászonnal jól-rosszul bekötötte, felhúzta rá az ujjását, s a dolga után látott.

Ha szomorúan is, de bele kellett törődnünk abba, hogy a pusztá szigeten kell a telet töltenünk. A nap sugarai mind ferdébben hullottak a földre, a hőmérsék is alá szállott... a tél közeledett.

Maga a sziget kopár, egészen terméketlen volt. Csak néhol találtunk száraz kórokat, különösen a fővényes talajban. Mindinkább meg kellett arról győződnünk, hogy ezen a szigeten Guy Vilmos és bajtársai, ha hogy esetleg ide hozta őket az ár, életben nem maradhattak.

A kapitány indítványára a pusztá szigetet elneveztük «Halbrane-földjé»-nek, a mellette levő tengerszorost pedig «Jane-szoros»-nak. Szomorú emlékeket őriztünk meg ezekkel a nevekkal.

Megkezdettük a vadászatot a pingvinekre és a fókákra. Óriási teknősbékát is százával találtunk, olyanokat, minőkről Pym Arthur mesélt. Attól tehát nem kellett félnünk, hogy éhen veszünk.

Február 19-ikén valami váratlan dolog történt, melyben mindnyájan a Gondviselés ujját láttuk. A véges emberi dolgok bölcs intézője szólt hozzánk.

Reggeli nyolcz óra volt.

A csónakmestert nem számítva, mindnyájan a barlangban voltunk, s vártuk, hogy Endicott hozza a reggelit. Egyszer csak kívülről a csónak-

mester harsány hangját halljuk. Rögtön kisietünk a barlangból.

A közeli sziklaesúcon állott, s kiáltá:

— Jertek!... Jertek!

— Mi van ott? — kérdé a kapitány.

— Csónak!

— Csónak? — kiálték fel csodálkozva.

— A «Halbrane» csónaka tért volna vissza? — tüdődk a kapitány.

— Nem, bizonyosan nem az! — felelé West Jem.

Csakugyan egy

sajka úszott egyedül a tengeren, nem volt benne senki... Nem lehetett a «Halbrane» vitorlás bárkaja.

Mindnyájunknak ugyanaz a gondolata támadt: a csónakot mindenáron ki kell a tengerből halásznunk. Talán ettől függ az életünk. De hogyan... miként kerítjük hatalmunkba?

A csónak legalább is egy tengeri mérföldre úszott a szigettől... húsz percz múlva meglehet, hogy elvész a távol ködében.

Epedve, sóvárgó vágygal néztünk a kisded ladiakra, mely a tenger hátán himbálódzott.

E pillanatban alul, a sziget partja mellett csobant a víz, mintha valami tárgy esett volna belé.

Dirk Péter ugrott a tengerbe s izmos karjaival a hullámokat szelve egyenesen a csónak felé úszott.

— Hurrah! — kiáltottunk lelkesedve.

A meszticz felénk fordította fejét, s aztán roppant erővel és bámulatos gyorsasággal úszott tovább, mind tovább. Soha ehhez fogható úszást világeletemben nem láttam.

Lázasan dobogó szívvel, némán állottunk a parton. Csak a csónakmester kiáltá közbe:

— Előre Dirk!... Előre bátrán!

A meszticz ereje nem lankadt, már csak néhány

kábelnyire volt a lebegő sajkától... a feje úgy tünt fel, mint egy fekete pont. Nem vettük észre, hogy kimerült, vagy ereje cserben hagyta...

— Elérte... elérte! Hurrah! Hurrah! Dirk! Hurrah! — kiáltá magánkívül nagy lelkesedésben a csónakmester.

A mint a meszticz a csónakba beugrott, s kissé kifujta magát, irtózatoss kiáltásban tört ki...

Vajjon mit láthatott a csónakban?

A következő pillanatban láttuk, hogy két evezőt vesz a kezébe, s a csónakot a part felé téríti, hogy az áramból kitérítse.

— Utánam! — mondá Guy Len kapitány.

Siettünk a hely lábához, hogy a csónak kikötésénél Dirk Péternek segítségére legyünk.

A csónak már csak hat kábelnyire lehetett tőlünk, s a vízforogtatag is segített, hogy közelebb hajtsa. Ekkor Dirk Péter letette kezéből az evezőket, lehajlott a csónakba, s két karjára emelve, egy alélt emberi testet emelt fel.

Szívet tépő sikoltás hallatszott ebben a pillanatban.

Guy Len az alélt emberben, kit a meszticz felémelt — Guy Vilmosra ismert.

— Él!... Él! — mondá Dirk Péter.

Egy percz múlva kikötött a csónak, Guy Len szívére szorította bátyját.

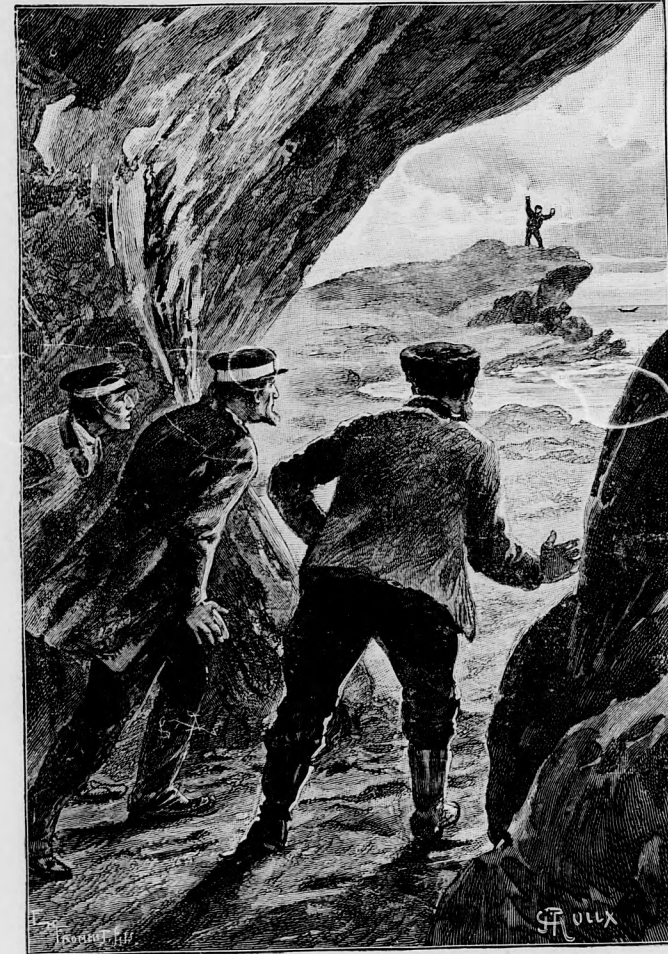
A csónak fenekén három más emberi test feküdt... halottaknak látszottak.

... Ez a négy ember maradt meg a «Jane» személyzetéből.

XIV. FEJEZET.

Tizenegy év... dióhéjban.

Ennek a fejezetnek a címe elárulja, hogy Guy Vilmosról és a «Jane» hajótöröttjeiről lesz szó. Hogy mi történt velük az angol hajó pusztulásá

«JERTEK!... JERTEK!»...

után Tsalal szigetén, mióta Dirk Péter és Pym Arthur elszakadtak tőlük.

A szerencsétleneket: Guy Vilmos kapitányt, Trinkl, Róbert és Covin matrózokat sikerült életre kelteniök. Tetszhalott állapotuknak csak az éhség, a rettentő éhség volt az oka.

Enniök adtak, s néhány eszébe forró thea, melybe whiskyt is öntöttek, visszaadta az erejüket.

Nem írom le azt a megható jelenetet, mikor az eszméletre tért Guy Vilmos reá ismert öcsésére, Lenre. Sirtünk mindnyájan a két testvérrel, s a szívünk eltelt hálával a Mindenható iránt.

Guy Vilmosnak, mielőtt a maguk sorsáról számot adott volna, előbb a mi viszontagságainkat mondtunk el.

Elmeséltük neki, hogy miként hozta a véletlen útunkba Patterson hulláját, s az ő naplójából tudtuk meg, hogy a «Jane» hajótöröttjei még életben vannak. Kerestük őket Tsalal szigetén, de a hajdan virágzó szigetnek csak romjaira találtunk. Aztán a «Halbrane» pusztulását, a matrózok pártütését is elmondottuk.

Ekkor Guy Vilmos röviden számot adott a Tsalal szigetén eltöltött tizenegy esztendőről.

Az olvasó emlékszik talán, hogy a «Jane» népességének 1828 február 28-dikán még nem volt semmi oka a félelemre. A Tsalal-sziget lakói és Too-Wit nem árultak el semmi ellenséges szándékot. A kapitány a matrózok egy részével Klok-Klok faluba indult, a hajón hat ember maradt. Minden készen állott a hajó védelmére.

A szigetre kiszállók harminczketten voltak fegyverrel, pisztolylyal, késsel jól felfegyverkezve. Tigris, a Pym Arthur kutyája velök ment.

A mint a szűk hegyszorosba jutottak, mely a faluba vezetett, a kis csapat többfelé oszlott. Pym Arthur, Dirk Péter és Allen egy völgybe tértek el, e pillanattól kezdve társaik őket többé nem látták.

Nem sokkal utóbb iszonyú földrengést éreztek, Guy Vilmost és huszonnyolez társát egy beomló dombhat maga alá temette.

Huszonkettőnek csak holttestét találták meg az omladék alatt. Heten isten különös jóvoltából életben maradtak, egy barlangszerű üreg oldal-falai mentették meg az alázuhanó földtől és kövektől. Kettő közülök később meghalt. Hogy Tigrissel, a Pym Arthur kutyájával mi történt a hegyomlás után, azt senki sem tudta.

E félig betemetett üregben sokáig nem maradhattak volna meg, mert kevés volt a levegő; elindultak és minden irányban kivezető utat kerestek. Labirintyszerű földalatti utakra bukkan-tak, s négy-kézláb mászva, kijutottak a föld alól. Egy nagyobb barlangban fogtak tanyát, melybe elegendő levegő és világosság hatolt.

Mogyoró-cserje nagyon sok volt a barlang körül, ennek a gyümölcsével és madár-hússal táplálkoztak, tüzet pedig úgy csináltak, hogy egy kemény és egy lágy darab fát összedörzsöltek, míg az egyik tüzet fogott.

Guy Vilmosék nem voltak olyan szerencsések, mint Pym Arthur és Dirk Péter, ők nem találtak a tengerparton csónakot, melyen Tsalal szigetéről elmenekülhettek volna.

Három hét múlva a «Jane» kapitánya és bajtársai kezdték észre venni, hogy maholnap már nem lesz madár a környéken, melyet zsákmányul ejthetnek.

Egy reggel — február 22-ikén — Guy Vilmos és Patterson a végső inségtől kényszerítve azon tanakodtak, hogy mittevők legyenek? Őket és a matrózokat éhhalál fenyegette, nem volt egyébök, mint mogoró, ettől pedig — mert hogy csupán ezzel kellett táplálkozniök, — heves fej- és gyomor-fájás kezdette gyötörni.

A tengerparton számos teknősbéka volt, de oda nem lett volna tanácsos nappal menniök, mert a bennszülöttek könnyen észrevehették volna őket. Különösen akkor száz meg száz fekete arcú: férfi, nő, gyermek vegyesen szalagált, s rémülten kiáltozá: «teke-li»... «teke-li»... Neki estek a csónakoknak, nyakra-főre tolongtak, mintha valami halálos félelem szállotta volna meg...

Guy Vilmos és Patterson csakhamar megtudták, hogy mi a szigetlakók éktelen félelmének az oka.

Egy négylábú, fogát csikorgató állat rémítette meg a tsalal-belieket, torkon ragadta azt, a kit utólért és irtózatosan ordított. Annyi ezer ember vajjon miért ijedt meg ettől az egy állattól? Hiszen hamarosan elbánhattak volna vele.

Az ám, csak hogy az a négylábú fenevad — *fehér bőrű* volt, már pedig a Tsalal-sziget lakói ettől a színtől halálos félelembe estek.

Mennyire elcsodálkoztak Guy Vilmos és társai, midőn a fehér szőrű állatban — Tigrisre, a Pym Arthur kutyájára ismertek.

E szerint a new-foundlandi nem pusztult el a földrengés alkalmával, kimászott az omladékok közül és kimondhatatlan rettegésnek a tárgya lett. A szegény állat most már igazán megveszett... a mint tudjuk, a «Grampus»-on is közel volt ahhoz, hogy ennek a rettentő betegségnek essék áldozatul.

A király maga, s a legelőkelőbb emberek nyakra-főre elmenekültek a szigetről, hogy soha oda vissza ne térjenek. Minthogy azonban elegendő csónakuk nem volt, igen sokan ott szorultak a szigeten. Ezek közül a dühödt eb többet megmárt, s a dühödség viziszonnyban tört ki rajtuk. Ezek aztán embertársaiknak estek, s a szó szoros értelmében lerágták egymásról a húst. Irtózatos látvány volt.

Ebből most már megmagyarázhattuk, hogy miért találtunk a szigeten emberi csontot, s a tengerparton a szegény Tigris földi maradványait.

E katasztrófa miatt hagyták el a Tsalal-szigetet az emberek, és soha többé nem tértek oda vissza, hol a «fehér fenevad» oly irtóztatóan garázdálkodott közöttük.

(Folyt. köv.)

Lucifer alakja Dantenál és Miltonnál.

A «Tanulók Lapja» számára.

3

A Pokol alkotásának, berendezésének összehasonlítását megnehezíti azon körülmény, hogy Dante (bár korábban élt Miltonnál) későbbi kort énekelt Miltonnal, úgy, hogy a mi nála még maga a Mennyország, az az utóbbinál már csak a Paradicsomnak felel meg; s hogy a mi a jelen alkotásnak csak fényt s erőt kölcsönözhet: a szabad akarat és hatalom, s a gondolkodás; az már Dante ördögeitől meg van tagadva. Milton Poklában még istenek szerepelnek, az Infernában már emberek; amabban nincsenek a gyötörték helyhez kötve, míg itt egy-egy bolgia, vagy alkör, legfőleg egy kör a hivatási sphaerájuk, melyen túl nem mehetnek s hatalmuk nincs többé. De midőn az ég ellen pártütők között ott látjuk minden nép, minden kor tévhitének isteneit, a bálványozás esztelenségét, kárhozatos voltát szellemes módon látjuk beigazolvva.

Ezek szem előtt tartásával kevésbé feltűnő azon sok eltérés, mely nyomon következik. Dante túlvilága egy remek keretbe foglalt, teljesen kidolgozott festménynek volna mondható; Miltoné ellenben óriási, csak vázlatosan, egy-egy erős vonásból megalkotott körképnek, melynek összevissza végtelenjéből csak egyes plastikusan rajzolt alakok ragyognak elő. Miltonnál az Alvilágnak öt folyója van: «a rettegett Styx, a halálos gyűlölet»; b) «a szomorú Acheron, a bú mély, sötét folyója»; c) a «Coctus, mely gyászos habjain hallatszó hangos siránkozástól van így nevezve»; d) a «Tüz-Phlegeton, melynek hullámai rohanó lánggal vad haragban égnek. S távol mindezekről e) lassú, néma csermely: a feledés patakja, a Lethe hőmpölyg «útvesztő habjaival.» (Milton körülírásai.) Mily ritka a teremtőerő nagysága, itt is látható. Milton a görög mythológiát fogadja el, mely szerint (mint az ő leírásából is látszik) az Alvilág folyamai egy óriási sikot szelnek át, míg Dantenál csak négyet találunk meg ezek közül a tölcérszerűen lemélyedő Pokolban: még pedig legfölül az Acheront, melyet a Styx, alantabb a Phlegeton, s a Pokol fenekén a jéggé fagyott Coctus követ. Tulajdonképen e négy folyó is egy, mely többször a föld alá, illetve a Pokol mélyébe tűnik. A Lethe Dantenál a Purgatorium hegyének fensikján folyik, de különös, hogy míg itt a tisztulás, megkönnyebbülés folyójának nevezik, Milton csak újabb gyötülésre használja föl Medúza által.

A Pokol feneke mindkét helyen jéggel van be-töltve; az általános emberi felfogás ellenére; — de Milton szerint a Coctus fagyos, jeges árja itt «a szabad Chaosban van s perzselő jéglánggal ég, s a fagnak tűzhatása van.» Ha azt érti ez alatt allegorikusan, hogy az érzések a pokol fenekére jutók lelkében annyira eltompultak, hogy a tűznek jégthatását is megfordítva érzik: úgy mindenesetre erősebben rajzolta Pokla fene-két, helyesebben szólva legszörnyűbb sarkát, mert hiszen az ő pokla a végtelenségbe, s nem tölcérszerűen van elhelyezve, ő az elkárhozást egy s ugyanazon vétkesre sem egy, de felváltva, minden kin által való gyötörtetésre érti, a mi talán elrettentőbb, mint sok helye Dante Poklának.

A Pokol, «melyet átkával Isten rossznak alkotott s a mely rosszra jó csak» méreteivel, leírásával Miltonnál valóban mesés jellegű: három-szor háromszoros körfala van, három réz, három acél, három gyémánt sziklából, körülök pedig soha nem hamvadó tűz. Dante ily leírásaiban sokkal természetesebb; képzelőereje bár tökéletes, de uralkodik rajta. Szükségesnek tart ugyan ő is némi fényt, pompát vegyíteni az alvilág sötét képei közé s ezért helyezi a Dis (Plutó) városát is oda; de az már, a mit Milton elmond a Pandäemonium építéséről, mely percznyi gyorsasággal készült el, kissé hihetetlen s elfogadhatatlan még az olyan hatalmas szellemek részéről is, mint a menny pártütői. Dante ősvilági szörnyeit, kik nála a Pokol VIII. és IX. köreiben szenvednek, Milton a «föld és hold közötti első boltozat bezárta ürbe», s azokat, kik az «Infernában a csalók, képmutatók, szodomikusok bolgiáit töltik meg: a «Hiúság Limbusá»-ba helyezi: a Chaos, az Ég és a föld közé. Mint ebből is sejthető, e helyeknek összeállításában Milton ismét túlszámalya Dantét; de talán kevésbé a művészet, mint inkább a tudás szempontjából. Mily óriási ismeretkörrel rendelkezett, elképzelhetjük abból is, hogy langesze három évezrednek minden szörnyét, tévhit teremtett istenét «vaskaral ölelte egy gomolyba!» S szóljunk még száz-ezernyi apróságról, olvasás közben tett tapasztalatokról, melyek köteteket tölthetnének ki? Hogy mily találékony Milton, s mennyivel ügyesebb nagy társánál az ördög- s angyalnevek s általában az elnevezések megteremtése körül? Mint nyilatkozik mindenben harezvagyó, angolos természete, midőn még a pokolban is lovagjátékokat rendeztet? S viszont, mily tökéletes Dante

képzelőereje, mennyire beleéli magát szerepébe, s sokszor mennyire fölülmúlhatatlan az ő művésze nyelvben, rajzolásban egyaránt, s mily páratlan honfíú sziv és igazi délies tűz lobog benne?!

Megtehetnők, de a dicséretnek csak kisebbíthetnek az ő nagy nevöket. Hiszen a lángész nem szorúl dicsérésre, hanem méltó nemes elismerésre, de azt sem kéri, hanem megköveteli! — Dante teljes képzeletét, kifogástalan művészetét nem homályosíthatja el Milton zordon fensége, költői ereje és nagyszerűsége; mert van valami, a mi öket költőkirályokká, s egyenlőkép nagyokká teszi: a nemes czél, melyre törtek, s mely habár későn is és nem teljesen úgy, mint a hogy próféta lelkük előre látta, de ma már végre mégis kivivatott az emberi szellem dicsőségére!

IV.

Lucifer alakját Dantenál és Miltonnál nem lehet egy és ugyanazon szempontból vizsgálni; mert az is befolyással van a jellem elemzésére hogy mily szerepet tölt be a két költőnél; de mellőznünk azt sem szabad, hogy Dantenál már (?) teljesült Miltonnak azon jóslatszerű kijelentése, mely mintegy ide látszik vonatkozni: hogy t. i. az ördögök hatalmukat, szépségüket csak akkor vesztik majd el teljesen, ha a megváltás után a pokol megtelik a rosszakkal. Az «Inferná»-ban már a rabság, az «Elveszett Paradicsom»-ban még a küzdés, a viszálykodás mozgalmas napjait szemléljük; Lucifer alakját tehát tulajdonképen oly módon kellene tanulmányoznunk, hogy kideríthessük: vajjon Dante (előbb megalkotott) rab Luciferre jellemében, tetteiben s helyzetében megfelel-e Milton hatalmas, szabad Luciferének? s hogy e századokkal később teremtett jellem (mely korábbi időszakból van véve, mint Danteé) megtartotta-e sajátosságait s rabságában is megőrizte-e lelkének korlátozhatatlan szabadságát?

E kérdésekre csak határozott nem lehet a felelet.

De ez igen természetes is. Alkothatott-e Dante Pokla számára egy az isteni erővel vetekedő szellemet, mely az örök reménytelenség honában is azon töpreng: Istent miként verhetné le? Kétségen felül nem. Hol maradt volna így a következetesség az isteni mindenhatóság korlátlanosságára nézve? Miképen lehetett volna az ember előtt egyedül rettegett hatalmassággá az Istent tenni, ha van egy vele egyenrangú nagy hatalom még a bűnhődés helyén is?

Azért mondhatjuk, hogy a czélokhoz viszonyítva s azoknak megfelelőleg úgy Dante, mint Milton Luciferre határozott költői erővel és művészi öntudattal van rajzolva. A mennyivel fenköltebb az isteniség örök eszméje Dantenál, annyival közvetlenebbül s könnyebben hódol Lucifer e hatalom előtt; s a mennyivel nagyszerű és korlátlanabb Milton lelki iránya, szabadságszeretete és költői szárnyalása, annyival határtalanabb, nagyszerű, szabadabb és költőibb az ő Luciferre is.

Ez azon közös mérték, melyet alkalmaznunk kell a két költővel szemben; ez teszi érthetővé az óriási különbséget a két alak között. Mindenkiket a saját körében s a saját korában kell elővezetnünk s előbb átértenünk s csak azután vizsgálhatjuk jellemeik sajátosságait és különözéseit. (Folyt. köv.)

LANDOR UTAZÁSA TIBETBEN.

A Tanulók Lapja számára.

A földnek lakott részei közül kétségkívül Tibet a legrejtelmesebb. Rejtelmes ismeretlenségénél fogva, népe féltékeny gonddal zárkózik el mindenidegen behatolással szemben és nincs európai szem, mely Lhasszát, a fővárost meglátta volna, hol a buddhisták pápája, a Dalai Láma székel. A tibetieket már a természet zárkózottsága utalta: országuk, mely a mi hazánknál háromszorta nagyobb, nem egyéb, mint óriási, hideg fensík, a mely másfélszer nagyobb magasságban fekszik, mint a mi Magas-Kárpátjaink. *Hodgson* angol tudós a következőképen határozza meg: «Tibet háromszög alakú fensík, mely délkeletről északnyugati irányban az é. sz. 28—36 és a k. hossz. 72—102 fokai között terül el. Rendkívüli magassága, a mi átlag 3650 méterre tehető, hatalmas hóhegyei, melyek némelyike délen 6000 méternyire emelkedik, a felhő és az eső hiánya, a légkör ritkasága, homokos és sós talaja és mindezek következtében alig számbavehető növényzete, kopár és rideg színben tüntetik föl. Délen Hemachal, északon Kün-lün, nyugaton Behir és keleten Jun-ling határolják, melyek legnagyobb-részt örökös hóval fedvék, még szorosai is 4870—5180 m. magasságúak.» Névleg khinai fenhatóság alatt áll e rejtelmes föld, de voltaképen óriási számban elterjedt lámák és bonczok (buddhista szerzetesek) az urai, kik még rajongóbbá teszik az amúgy is zárkózott és makacs népet. Mint említém, a tibetiek nem túrnék

idegent országukban: *Przevalszky*, a híres orosz utazó, ki Közép-Ázsia minden részéről négy ízben próbálta meg a bejutást, négyszer kényszerült visszafordulni; ugyanigy járt a hetvenes évek végén a mi *Széchenyi* Béla grófunk is, ki Khina felől hatolt be. Orleáns Henrik herceg és Bouvalot francia expediciója egészen a Tengritőig jutott, de Lhasszát, a buddhisták Rómáját ők sem láthatták meg. (1880.) A mit a tudomány

kellott kiállania; mindazonáltal utazásának földrajzi eredményei igen jelentékenyeknek mondhatók. Megoldotta a kérdést, hogy a Szent Man-sarowar-tó és a Rakas-Tal egymástól el vannak különítve; meglátogatta és térképileg megállapította a hatalmas Brahmaputra két főforrását, melyekhez európai ember még nem jutott el, azonkívül 6700 méter magas hegyeket mászott meg és lefényképezte a Himalájának néhány

TIBETI NAGYLÁMA KISÉRŐJÉVEL.

eddig Tibetről megtudott, jórészt az angoloknak köszöni, kik kelet-indiai ifjakat, úgynevezett *punditákat* képeztek ki egyenesen e czélra, ezek aztán, mint buddhisták, szabadon járhattak-kelhetek Tibetben.

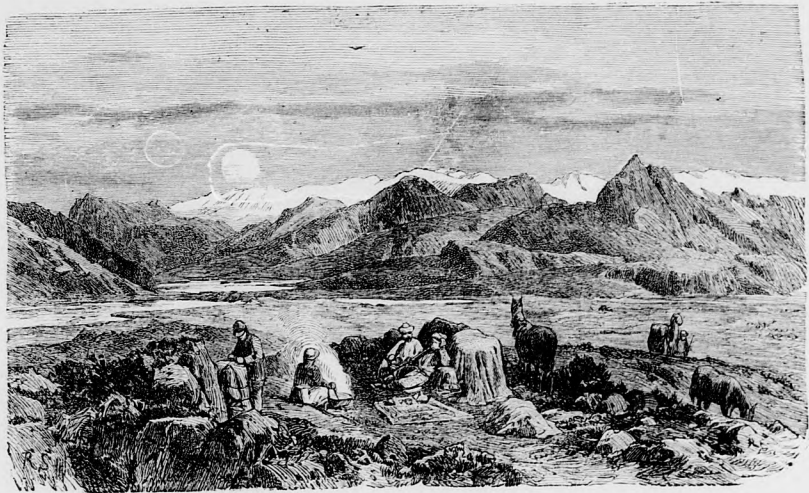
A múlt esztendőben egy fiatal angol utazó, *Landor* Henry Savage a «Daily Mail» megbízásából, daczolva mindennemű veszedelemmel, oly messze hatolt Tibetbe, mennyire előtte európai ember még nem. Merészségét csaknem életével fizette meg, a tibetiek rabságába esett, kegyetlen kintatásokat

nagy jegesét. Hogy értékes etnográfiai és antropológiai adatokat is gyűjtött, az magától értetődik oly tapasztalt utazónál, mint Landor, ki ismerte a kelet-ázsiai fajokat és oly mértékű nyelvtudással rendelkezett, hogy tolmács nélkül közlekedhetett a tibetiekkel.

Landor 1897 márczius 19-ikén indult el Londonból, angol és khinai útlevelekkel, magas helyekről származó ajánlólevelekkel, valamint csillagászati észleletekre és topográfiai fölvételekre szolgáló két teljes készülékkel ellátva. Április

10-ikén érkezett meg Bombayba, innen vasút használatával Bareillyn és Kathgodamon át Kumaonba ment, hol május 10-ikéig maradt, hogy megtegye az utolsó készülődéseket tibeti útjára. Innen még ellátogatott a csipulai erdőbe, a raotok vagy raji-k (erdei emberek) közé. E félenk népecske, melynek arcvonásai mongol eredetre engednek következtetni, majdnem kizárólag halászatból és vadászatból él.

Május 27-ikén Garbjangba érkezett az utazó, a byasi hegyvidéken. A magas darma-i, a byas-i és esauda-i hegyvidékek az indo-britt birodalom határszélén fekszenek, túlhan már Nagy-Tibet terül el. A két ország közt a Himalája hegyláncza képezi a vízválasztó vonalat. A nevezett három vidéket a sokak lakják, kik a múlt esztendőig

ÁLLOMÁS EGY NYUGAT-TIBETI FENSÍKON, HÁTTÉRBE A KARAKORUM.

még a taklakoti tibeti kormányzónak fizettek adót. Ezen tibeti nagyúr kémei által tudomást szerzett az angol kutató terveiről, miért is Landor jónak látta, hogy nem a sűrűen járt Lippu-Lek hágón (5114 méter), hanem a sokkal magasabban fekvő Lumpiya-szoroson át menjen be Tibetbe. Julius 13-ikán harmincz emberből álló kísérettel a rejtelmes földre lépett. Ámde már Gyanemában föltartóztatta és visszatérésre kényszerítette a barka-i targum.

De Landor nem engedett ám. Míg embereinek legnagyobb része a Lumpiya-szoroson át visszahúzódott, ő július 21-ikén kilenczedmagával éjszaka, hóviharban megmászta a hegységet, hogy mellékutakon, benszülöttektől sem járt pusztaságokon keresztül eljusson Mansarowar taváig. Éjszaka mentek tehát a hegyek magasságában, nappal rejtett helyeken pihentek, sátrat sem ütve,

tüzet sem gyújtva. Élelemben is szűkölködtek. A völgyi utakat jogpák (útszéli rablók) bandái tették bizonytalanokká.

Végre, változatos kalandok után elérkeztek a Rakas Talhoz (Ördög tava) és a szent Mansarowar-tóhoz, melyben a monda szerint Mahadewa meg a többi jó isten lakozik. Tuckerben öt emberétől vált meg Landor, kik vonakodtak tovább menni, három nap mulva két másik megszökött tőle; csak Csandén Sing és Man Sing, a kuli, tartott ki hűségesen vezére mellett, a ki most átlépte a Majum-hágót. (5335 méter.) Itt már Landor messzebbre nyomult a tilalmas országban, mint más angol előtte. A Majum-szoros a zordon és fában szegény Nyugoti-Tibetet (Nari Chorsum) a sokkal szelidebb éghajlatú Keleti Tibettől (Ju-

tsang) választja el, hol Lhassza, a főváros fekszik. A Majum délnyugati lejtőin fakad a Brahma-putra felső forrása. E folyam völgyében, melyet északon a Gangri-hegylánc és délen a Himalája szegélyez, viszen az út Lhassza felé és ezen haladt két társával a rettenthetetlen utazó, föl nem tartva, mint hogy a kanóczos puskával fegyverzett tibeti katonák szinte hihetetlen gyávaságot tanusítottak.

A Nio Tsambo folyón való átkelés alkalmával a konzervek és háromszáz fegyvertöltény nyomtalanul elveszett. A kichezett utasok most már a benszülöttekhez kényszerültek fordulni élelmiszerekért; így gyorsan bekövetkezett a katasztrófa, melynek hőselekkü átszenvedése Landort a tudomány dicsőséges vértanuinak sorába emelte.

(Folytatása következik.)

KISEBB DIÁKOKRÓL.

A *Tanulók Lapja* számára.

A mit látok, meg a mit úgy gondolok, mikor ezekkel az én kisebb diákjaimmal foglalkozom, hadd mondok el belőle egyet-mást.

Végignézek a padsorokon selképzelem, kis emberek ti, hogy mennyin kell még átlábolnotok!... A kit szeliden vezetnek be az életbe, jóakarattal, türelemmel oktatnak, gyöngéden óvnak a hibáktól: mekkora nyereség, milyen áldás az annak! De sok szülő nevelése darabosság, türelmetlenkedés, melynek nyomában jár a félelem, hogy az a rakonzátlan gyerek előbb-utóbb a fejére fog nőni. És ezért őket okolni bajos: velők is úgy bántak, jobb példát alig láttak, az élet vesződése közepett pedig nem érnek rá a türelemre, nem emelkednek a szelidségig. Ha értenék, hogy a dolgok természete nem nyílik meg az erőszaknak, bizonyára megszereznek gyermeköknek a követelés nélkül jelentkező érdeklődés, az önként hajló odafigyelés nagy kincsét. Mert legyenek azok a gyermekek még oly tehetségesek, egy szemernyi irigység vagy bizalmatlanság mindig megkeserényesíti gondolataikat, a mivel állandóan mögöttük maradnak *ezeknek*.

A szelidségig való emelkedést említettem, a mely ritka; a másik ugyanis elég gyakori: a kényeztetésbe való sülyedés. Tőlem ne félj, előttem ne reszkess, te szegény kis gyámoltalan, mert épen rád nem szólok érdesebben, a ki jó szót úgy se hallasz schonnan! Vétenék vele s szégyelhetném kontárságomat. De hajlíthatlan akarok lenni ott, a hol az engedés gyöngeség, a várás mulasztás volna. Erőltetni nem szabad, de indítani erőlyesen kell, vezetni pedig erős kézzel.

Megbecsülök minden kis egyedet és törekszem rá, hogy jó szándékának vagy szorgalmának csekély nyilvánulását is észrevegyem. Ismerem a legtöbbjét, tulajdon szülője nem ismeri jobban. Nemcsak értem, a mit tesz, kísértem, a mit gondol, hanem előre is eltalálom. Szeretem szinte valamennyit, de a ki jobb, azt jobban. S ha valamelyik arcz eleinte kellemetlen, segíték rajta. A kit úgy is kedvelek, azzal kevesebbet foglalkozom, mint a nem tetszővel, mert ezt még meg kell szoknom, hogy igazságos lehessen vele szemben is.

Esetekkel van dolgunk, mint a természettudós-nak és anyaggal bánunk, mint a művész. Nem lehet jó tanító, a ki nem tárgyilagossá anyyira, mint a bonczoló tudós és egyben nem alanyi anyyira, mint a lelkesülő művész. Engem érdekel

az az utolsó padbeli, sírásra mindig kész, tintás ujjú emberke is, a kinek olyan nehezen megy a fejébe az ördögös nyelvtan s nem fogok türelmetlenkedni s nem átkozom a tanítás háládatlan mesterségét, míg Isten jóvoltából erőm és egészségem tart. Pedig bajosan tudja az, hogy mi a türelem, a ki első osztályban nem tanított. A hol az kifogyna, ott a tartalékban még mindig kell maradnia — akaratnak. Eredményhez akarok jutni a vásottabjával, az elhanyagoltakkal is. Különben a nevelő is úgy tesz, mint az orvos: alkalmazza a lehető, de a többit mégis csak a természetre bizza.

Nézem a fejek alkotását, beszélnek hozzám az arcvonások, látom a vér, az idegek gyorsaságát s föltáru előttem egy ifjú nemzedék fejlődő életgazdagsága.

A jobb vagy a balpárt győz-e? engem csak a tornajátékoknál érdekel. Nem törődöm a politikával, mert sokkal fontosabb ennél, hogy kivágja-e magát a jegyzőjék Aladarja! Kis diák panasza s a szavába kiabáló ellenvád: ez a bonyadalmas ügy! A büneset pedig: egy órákőzben elcsipett levél, melyben megurazva «sürgős»-en kéri a pékfiú a lakatos fiától a kész föladatot, egy fényes, új pennával és két darab malata-cukorral szándékolván őt megvesztegetni.

Ez itt, ez egyik jobb tanulóm. Tojásfejű fiúcska. de tessék csak a szemébe nézni: szinte lobog benne az értelem! Megtakarított filléreim is vászonba köttette a füzetét. Az is jó gyerek, mellette, de nem bírja úgy, sokat beteg. És szegényke fél, mintha tehetne róla, hogy beteg! Háta mögött a nyulánk fiú kerek szemével majdnem elnyel. Jelenlétben meg se moccezan, de magára hagyva alig eshetik meg csíny, czivódás, melyben része ne lenne. A szomszéd hely üres. Élénk, barna fiú ült ottan. Az apja kifogta. Néhány héttel rá találkoztam vele az utcán: szégyenkezett, köszönt volna is, nem is. Kirándulás alkalmával emlegették az osztálytársai; sajnálták s a mi engem ily kis embereknél meglepett: közvéleményök az apját ítélte el. Ott a sarokban azt a zöld arczú, görbe fülü gyereket eddig nem sikerült leszoktatnom a füllentésről. Tőle balra az a hirtelenszőke, göresősfejű szintén makaes fiú, de módjával puhíthatom. És így tovább: érdekes valamennyi.

Jelentkeznek. Egyik lassan emeli föl a kezét s úgy tartja szerényen a két ujját. Másik hamarosan kicsap az egész tenyerével, de ép oly hamar vissza is szívja: tudása nekiszökkenő, bizonytalan. A harmadik magasán nyújtja a karját, sebesen

mozgatja az ujjait s ha a jobbal elfáradt, a balt rántja elő, — pedig ép ő nem tudja, a miről szó van. A negyedik összefonta a karját, hogy ne jelentkezzék: ha rajt' akarnám kapni, csak azért is tudná.

Belépek a terembe. (A hogy tegnap a nyakendőmet kötöttem, ma már kettő-három utánozta.) Olvastatok s előre hallom, mikor akad meg az én emberem, például az ilyen szón: továbbadás. Iratok a táblára. A legényke elkezdí válla magasságában s ír rézsut fölfelé. Már ágaskodik neki, de még csak felében jár a tábla végétől. Elvörösödve visszafordul:

— Kérem, már nem érem!

— Hát mondtam én, hogy fölfelé írj?

Gyakorlatokat javítok. Miféle vitustáncza az éretlen ötleteknek a megnyomorított szerkezetben! Nem tréfa egy-egy osztályán átlábolni s valamennyinek kijelölni a javítás útját-módját. De néha jóízűt nevetek. Mikor kétséges, a szavakat majdnem úgy írják össze. Mikor nem tudják, hogyan válaszszák el? kikerülnek az elválasztást. Látom, a ki fél a betűtől. A ki Mátyás-t nagy M-mel írta, matyit kicsivel, neki az is eszébe jutott, hogy minden mondat után kérdőjelet rakjon. Más ugyanígy kedvelte meg a kettőspontokat.

Csöngetnek.

— No fiúk, az utolsó óra végén meglátni, ki a jó diák? Az mind szomorú egy kicsit, mert el kell válnia ettől a kedves iskolától.

Próbálják, komoly arcot vágnak, de, a mint a bajuszom alá mosolyogva végignézek rajtok, valamennyi elneveti magát.

— Öltözködni! — mondom. (Ni, hogy forgatja a kis első osztályos a kalapját és csókolgatja alól a puha karimáját!)

Megyünk hazafelé. Kétnagyreményű vitatkozik A realistát túllicizálja a gimnazista.

— A számtant mégis csak meg lehet tanulni, de a latin, az aztán a tudomány: barátom, azt meg nem érted!

Sokasága a fejlődő értelmeknek! veletek szemben teljes önzetlenség a nevelő álláspontja. Minden egyest abban kell segítenie, hogy az magát értékesíthesse s a maga módján boldogulhasson. S nem könnyű megszívnie, hogy az *más* lesz, mint ő, mert ez nem jár önmehtagadás nélkül.

Vajjon én melyikhez hasonlítottam? Ott keresem az alakomat a középszerűek között; egy okkal több arra, hogy jobban gondoljak velök is. Bennünk, ifjakban, meg volt a föltevés: hasznunkra hajtani a leélt emberöltők tanulságait,

kevesebb botlásal több eredményhez jutni, eltalálni a legegyszerűbb utat. S im az élet közepe táján veszem észre: én is csak rászolgáltam az utódoknak, hogy a példából okuljanak, a tévedéseimből tanuljanak: így inkább vehetik hasznomat, mintha azt a kevés jót, a melyet létrehozottam, az ifjúkor nagyító buzgalmaival a legjobbnak véve, hasonlóra törekednének.

Nem a könyvekből tanulunk tanítani, hanem abból, a min magunk jutottunk tapasztalással keresztül. A mi az életnek szóljon, csak az életből jöhet s ezzel kell szakadatlan összekötésének lennie. És itt elgondolkozom arról a hosszadalmas lelki műveletről, a melyet tanulásként nevezünk; a mely nagyságában — nem azt mondom, hogy problémátikus, hanem — problémászerű. Ennek böleseletileg vitás pontjait fölszínesség, gyávaság vagy közömbösség kerüli csak ki: elvi megnyugváshoz eszmék harsza vezet.

A szorgalmat is tanulni kell. Egyik növendékemnek foglalkozást jelöltem ki a lakásomon, én meg ugyanabban a szobában rendes munkáimat végeztem, melyek közé a tanulmányok is tartoznak. Egyik kartársam meglátta, a mint így járkálva olvastam s arra figyelmeztetett, hogy ne tanuljak a tanítványom előtt. Azt hiszem, nem volt igaza.

A tanítás szép művészet, de egyszersmind — nehéz mesterség. Tudom azt: számolnom kell róla, miképpen sáfarkodtam? De tudom azt is, hogy a felelősség nemcsak engem terhel. A hibás hangok azoknak a fülét bántásák, a kik több hangszert nyomtak a kezembe, mint a mennyin én játszanivalalkoztam volna. S ha egy-egy bárány eltévelyedett, mikor az őrző szemét a fáradtság lehunyatta: rájuk háritom érette a vádat, kik nagy nyájakat biztanak szegény, kevés pásztrokra.

Regőci (Erner) Győző.

A BOLOND.

Makáma.

Rikkancs, a bolond, egymagában — üldögélt a félhomályos rokokó-szobában. — Rikkancs! uramfia! (bár nem Megyeri) — van-e, ki e nevet nem ismeri? — Rikkancs a jókedvnek papája — a nevetség eszászárja — mókának, élcznek muszka cazarja. — A hova Rikkancs beteszi lábát, — onnan a fekete bánat elhordja irháját, — ott mogorvaság válik derűre — emberek arca gömbölyűre — léssen hahota — harsogó bruhaha — rimánkodni kölletik végre: — «Elég Rikkancs, elég, az égre! — ha szádat be nem fogod menten — szétvet a nevetés engem». — A Rikkancs

kerek kobakjába — több ész szorult, mint egy egész akadémiába. — Élczburokba — az igazságot odamondja — még a fenséges herezegnek is — szavában ott rejtezik a tövis. — Meg ne sértsed hebelurgyán — mert élczzeivel holtra szurkál; — ez a Rikkancs — olyan, mint a bógancs. — A minapában is, hogy megjárta vele — egy üresfejű udvaronc-csemete. — Rariadt gorombán Rikkancsra: — «Minek bolondozik, hisz kelmed bamba!» — Visszavág ő sebtiben: — «A mit teszünk mi ketten — azt teszszük

unatkozó bolondot vajh' ki látott? — unom magamat szörnyen — időmet mivel öljem? . . . — Megvan! Agyamban eszme rezdül! — Vén mandolin, jer le a szegrül — koncertet csapok, dik-tum-faktum. — Az ám, de hol van a publikum? — Publikum kell? meglesz egy minután — csihaj elő, derék agárkutyám! — Állj ide ni, mint a czövek, — hegyezd két füledet, — figyelj, miként dukál — kezdődhetik a bál!» — S megrezgenek a húrok halkán — és fölzendül a dallam — mé-lán, keservvel tovaringva: — «Oh Rózsainda,

A BOLOND.

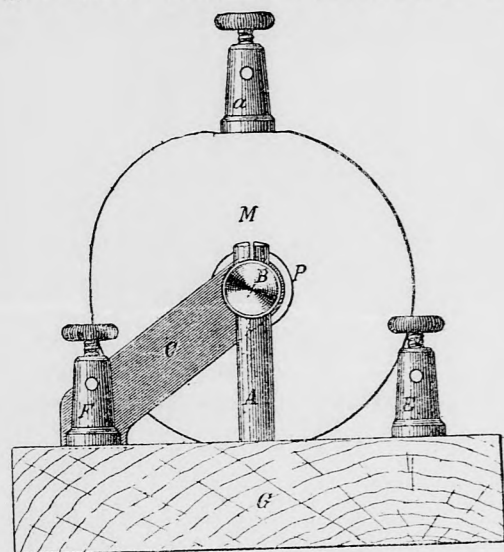
hiányból — én bolond vagyok pénzhiányból — ön meg udvaronc észhiányból». — Hát még azt a másikat hogy lepipálta — ki illetlenül utána kiálta: — «Hahó, komé! álljon meg egy kicsit — szeretném tudni a nevit». — Megfordul — és felel zordul: — «A szamarak hahónak és koménak neveznek — egyébként Rikkancs névre keresztelték». — Hát most mit mivel egymagában — a félhomályos rokokó-szobában? — Ásít — még pedig sokat és óriásit. — A herezeg és udvara — templomba vonula — ott a bolondnak nincs terénuma. — Most nincs kit bosszantani — gúny-nyal pukkasztani — pörére koppasztani — kanyajra fakasztani. — Berzenkedik is Rikkancs: — «milliom bakkancs! — ez aztán a török-átok —

Rózsainda!» — Benne annyi kín, gyötrelmem, — hogy a rimet rája nem is lelem — költői szavamra mondom — a kő is megindulna a bolondon. — Szellő pedig, a hü agár, nem kő — urával együtt érez ő — agárszive e hangok hallatára — lön fájdalom tanyája — im vonja farkát lábai közé — orrát feldugja ég felé — s nyüszít, vonít — véknyan, miként a sip — a mandolin dalát kíséri — elzengendő, szívet mi vérzi. — Ilyen duettet — kótára muzsikus még nem tett — ilyen harmóniát ki produkál — mint a mandolin és az agár? — Rikkancs helyét alig lelé — kaczag, hogy könye foly belé: — «Be fura — pozitura! — Látott már emberfia ily bolondot? — A maga mulattára lesz bolondot!». Kaba.

fizikusnak is derekas szórakozással és tanulsággal szolgálnak. Itt csupán a villamosság tanának egyik legújabb vívmányára, *Tesla* Miklós hazánkfiának ismert kísérleteire utalunk, a ki magas feszültségű áramok előállítására is, — a hol pedig az áramok iránya másodpercenként több ezerszer váltakozik — az indukáló készüléket használta, melyet persze ez új alakjában már *transformátornak* nevezünk.

Időig ugyan nem akarunk elmenni kísérleteinknél, csupán az egyik ismertebb kicsiny indukáló készüléket próbáljuk összeállítani a rendelkezésünkre álló szerény eszközökkel. Ezen készülék egyszersmind Geissler-csővek beiktatására is alkalmas; a mellett különösen olcsósága ajánlja, mert a huzalokon kívül egyetlen alkatrésze sem valami drága. Előállítására persze némi figyelmet kíván, különös előismeretek azonban nem szükségesek hozzá. Előre megjegyezzük, hogy a méretek néhol nincsenek külön mellékelve,

2. ábra.

Elülről nézve. Természetes nagyság.

azonban a természetes nagyságban bemutatott ábráról lemerhetők; a ki valamivel nagyobb készüléket óhajt, egy-egy ötödérszszel nagyobb méreteket vehet.

A készülék főrésze az indukáló henger. (*M, P, N.*) A két homlokfalat (*M, N*) kemény deszkából egy centiméter vastagságban vágjuk ki és egymástól 10 centiméter távolságban rányervezzük a *P* hüvelyre, melynek 15 milliméter a külső átmérője. Ezt a hüvelyt rétegesen egymásra nyervezzük rajzpapírból készítettük el olyformán, hogy egy pontosan hengeralakú, 12 milliméter átmérőjű pálczára reátekerjük, miáltal csupán 1-5 milliméternyi vastagság mellett mégis nagy ellenállású lesz. Ezt a hüvelyt nem szabad fémből készíteni.

Erre a csőre már most első sorban a villamosságfejlesztő vezeték tekerjük, melynek végeit a két homlokfal egyikén (*M*) keresztül vezetjük. A vezeték 0-3—0-4 mm. vastagságú, selyemmel vagy pamutttal kellőleg elszigetelt rézhuzalból áll. Ezt az elsőrendű (primár) vezetékét a tökéletesebb elszigetelés céljából egy alkalmas alakúra vágott papírlappal veszszük körül s a másodrendű (secundár) vezetékét, melynek vége ismét az *N* lapon megy keresztül, e köré tekerjük. Ehhez selyemmel befont 0-2 mm. vastagságú huzalt használunk; ha pedig a készüléket egészen

kicsiny Geissler-csővek működtetésére és szikraindítóul is akarjuk használni, 0-1 mm. vastagságú lesz a legezlszerűbb. Az első esetben körülbelül 200, az utóbbiban körülbelül 350 méter hosszúságú huzalra van szükségünk, hogy elég erős áramot kapjunk. Ha az utóbbinál a Geissler-csővek még sem működnek, akkor a másodrendű vezetékét meg kell hosszabbítanunk, a miben tényleg mi sem akadályoz bennünket, mert az áram erőssége a vezeték hosszával egyenes arányban áll. A huzal föltekérésénél, különösen vékony huzaloknál nagy gondal kell eljárunk, hogy az egyes csavarmentek szabályosan és közel fekszenek egymás mellett, a mi által sok vezetékét és helyet takaríthatunk meg. Legjobb, ha a hüvelyen keresztül egy közönségesen kifaragott fahengert dugunk, melyre forgató kart alkalmazunk, fából vagy pléhéből készült s az asztalra vagy talpazatra erősített ágyakban. Ha már most balkézrel forgatjuk a hengert s keztyűs jobb kezünkkel a jól kifeszített vezetékét egyenletesen rátekeredni engedjük, némi gyakorlás után a csavarmentek igen pontosak lesznek s ezzel a munkával hamar elkészülünk. Tanácsos továbbá minden egyes kész réteget teljesen ráillő papír-réteggel körülsavarnunk, mielőtt a következő réteget fölébe engednénk. Munkánk eme részére azért terjeszkedtünk ki oly részletességgel, mert huzaltekercseket a gyakorlatlan fizikusnak is sokszor kell készítenie és ha ügyetlenül fog hozzá, roppant unalmas és fárasztóvá válik.

A secundár vezetéknek végeit, a mint az ábrákon is látható, egy-egy feszítő csavar (*a, c*) alá kell erősíteni, melyeket a homlokfalok (*M, N*) felső részére csavarunk. (Foly. köv.)

IRODALOM.

Fekete vér. Ez Jókai Mór legújabb ötfelvonásos drámájának a címe, mely a Nemzeti Színházban került színpadra múlt hó 25-ikén. A drámát hasonló című, 1892-ben megjelent regényéből dolgozta át a koszorús költő. A darab a Bach-korszakban játszódik és fölöttébbérdekesebben jellemzi amaz elnyomásos időknek irányát, a midőn a hazafias törekvések csak burkoltan nyilvánulhattak. Rövid meséje: Anna grófnőnek két fia van, első férjétől Bárdy Zoltán gróf, a derék hazafi, második férjétől Lenke Simon báró, aljaslelkű ember, ki az elnyomás rendszer szolgálatába szegődik. Ez a Simon voltaképp cserélt gyerek, Manga cigány-asszony fia: a «fekete vér». Corinna, színésznő, kit szeret, ráveszi őt, hogy holmi iratok alapján jelentse föl a gyűlölt Zoltán grófot. Megtörténik, Zoltán rab-ságba kerül, Simon kerületi főnök lesz és feleségül veszi a démoni Corinnát. Ekkor lép föl Barkó Pali, a cigánymuzsikusból világhírűvé lett hegedűs, ki nem más, mint Anna grófnőnek Manga által kieserült igazi fia. Corinna szerelmet érez Pali iránt, de hiába, az ragaszkodik egyszerű cigányhitveséhez. Előkerül Zoltán gróf, kinek ártatlansága kiderült, megfenyíti az anyjával durván bánó Simont, mire az kihívja párbajra. Ez időtájt már pitymallik az alkotmányos aera, Simon a párbaj küszöbén elmozdítottatik és a fiát féltő Manga elmondja féltve őrzött titkát. A párbaj persze elmarad; Simon fölveszi egyetlen örökségét, a Barkó Pali hegedűjét, elmegy muzsikus cigánynak, Pali pedig elfoglalja az őt megillető helyet. A darab epizód-alakjai pompásak, egyes jelenetei drámai erővel hatnak. A közönség számtalanszor kitapsolta az ősz költőt.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tallózás. Az *ujvidéki* kir. kath. főgimnázium «Vörösmarty-köré»-nek tevékenységéből megemlíttük Dohány Mór VIII. o. tanulókat «Zrinyi jelleme a Zrinyiásban»; a *besztercebányai* «Jókai-kör»-éből Kindernay N. VIII. o. tanulókat «A hazaszeretet Kölesey műveiben» cz. felolvasását. — A *losonci* áll. főgimnázium «Szavaló-kör»-ében régi, klasszikus költeményeink kerülnek előadásra. — A *szatmári* főgimnázium «Kazinczy-önképzőköré»-ben beadott az «Aeneis» VI. énekének műfordítása, ám a bírálók egybehangzó véleménye folytán elvetették. A kör Vörösmarty szobrára gyűjtést indított. — A *nagyszombati* főgimnázium «Vörösmarty-köré»-ben november 16-ikán tartott ülésen elfogadták Domokos Balázs VII. o. t. «Népdalait», ugyanő «Szellemidézés» címen tartott humorisztikus felolvasását, míg Denk Gusztáv VII. o. t. az Esperanto-nyelvet ismertette. A nagyszombati diákok közt már eddig is több híve van a világnyelvnek. — A *nagyszombati* kath. főgimnázium önképzőkörének legutóbbi ülésén több rendbeli szép szavalmány mellett elfogadták Mészáros László VIII. o. tanulókat a «Boldogságos Szűzhöz» című költeményét és Ziska Pál VIII. o. t. «Velencei népmonda»-ját. A *temesvári* m. kir. áll. tanítóképzőintézet «Eötvös-önképzőkör»-e november 12-ikén tartotta meg harmadik ülését. Heim Alajos IV. é. n. elszavalt Szász Károly «A férfi» cz. költeményét. Róth Mátyás IV. é. n. megírta Dr. Kiss «Magyarország története»-t. Első fokú díszetért nyert. Pinkert Zsigmond IV. é. n. Gyulai «Éji látogatás» cz. költeményét, mint melodramát szavaltta el; zongorán kísérte Jerome Róbert III. é. n. Mindkettő előadása kitünően sikerült. Elter Károly IV. é. n. felolvasta Ujfaludy «A tanító a társadalomban» cz. értekezését. Weiszgerber Ferencz II. é. n. Szabó Endre «Bücsü» című költeményét szavaltta.

Baross Gáborról megemlékezett a nagykanizsai felső kereskedelmi iskola önképzőkörének november 20-iki ülése. Krausz Aladár közép- és osztálybeli tanuló méltatta a «vasminiszter» érdemeit. Valóban, a kereskedelmi iskolák önképzőköröi hivatottak első sorban, hogy az ifjúság előtt megrajzolják a magyar ipar és kereskedelem Széchenyi István után legnagyobb harszásának alakját! Úgyanezen ülésen elhatározták, hogy a kör saját kebelében ének- és zenekart létesít.

Tanári jubileumok. Megható ünnepek folytak le a múlt hóban a nagybányai főgimnáziumban és a szegedi főreáliskolában. Nagybányán Vida Aladár igazgató, Lukácsy György és Hiki József tanárok, Szegeden Csonka Ferencz tanár töltötte be tanárkodásának 25-ik évét. Az ifjúság szép beszédekkel és szavaltatok mondásával tisztelte meg a jubilánsokat.

Diáktemetés. A lévai főgimnázisták elfogódott szívvel álltak körül november 22-ikén egy sírt, melybe Simon Mihály tanuló társukat tették örök nyugalomra. A boldogult az ötödik osztálynak egyik legjobb diákja volt s már ily fiatalon is segítette szegénysorsú szüleit.

Esztétikus-kör. A Markó-utcai főgimnázium babérbárája a szegedi főgimnázisták is pályáznak, mert ők sem vallják magukat hátrább állóknak a széptudomány művelésében. Az ő körükben a következő sikerült felolvasásokat tartották: A fenséges és nyilvánulási (szerzője Köhegyi A. VIII. o. t.); A természeti szép észrevezése, tekintettel Iyrai költészetünkre (Sőregi M. VIII. o. t.); Esményítés a művészetben

A Nyelvőr novemberi füzeteiben Gombocz Zoltán befejezi a jelenkori nyelvészet alapelveiről szóló tanulmányát; utolsó fejezetében a nyelv keletkezéséről beszél. Simonyi Zsigmond néhány nyelvújítási adatot közöl. László Géza folytatja tüzetes értekezését a zilahvidéki nyelvjárásról, Bergmann Ágost a «második javított kiadás» kifejezést bírálja, Joannovics György finom elmelelleszen distinctiót az alanyi és tárgyi igeragozás egynemely esetei között, Prikkel Márián a «benzés» szó helyes használata mellett kardoskodik Tóth Bélával szemben, ki a Bence szót nem a Benedictusból, hanem a Vincentsből származtatja. Arany Jánostól is hoz e füzet jegyzeteket (Tallózás az idegen szókötés mezején), melyeket a költő 1878-ban adott a Nyelvőrnek. Viszota Gyula egy múlt századi iskolakönyvből régi magyar közmondásokat idéz. Tolnai Vilmos az ornitologusainktól kiadott «Magyarország madárfajainak elnevezései»-t dícséri és méltán Hermann Ottóé az elévülhetetlen érdem, hogy előrelépve természetrajzunk elnyomorított, agyonsilányított elnevezéseinek (a régi diákok bájdalu zenéért, kőfali flöngő, huhogó fülbót tanultak fülemile, fecske, füles bagoly helyett), visszaadta madarainknak becsületes neveit, belenyúlva a régiségbe, őriási fáradsággal gyűjtögetve a nép ajkáról az elnevezéseket. Hubert Emil «Nyelvelméletani alapfogalmak» címen védekezik nyelvelméletének egy bírálata ellen. A magyarizatok, helyreigazítások között megtudjuk, hogy a «fagylaltot» múlt században «fagyos»-nak hívták (Gvadányi) s ugyanakkor a «magysád» szót széltere használták nemcsak nőkre, de férfiakra is. (Kardos Albert.) Simonyi Zsigmond egy cikkében keményen megfelel ama támadásokra, melyek a nyelvhasználatot meg a Nyelvtörténeti Szótárt érték. Gazdag népnyelvhagyományi rovat (tájszók, mondások, család-, gúny- és helynevek) rekesztik be a szám változatos tartalmát.

Délibábok hőse. Arany Lászlónak e nagy feltűnést keltett verses regénye, mely annak idején a Kisfaludy-Társaság babérját nyerte el, névtelenül jelent meg és mostanság már egyáltalán kifogyott a könyvtáris forgalomból. Arany Lászlónak özvegye most második kiadásban fogja közrebeszélani siratott férjének e művét, melyre méltán lehet büszke irodalmunk.

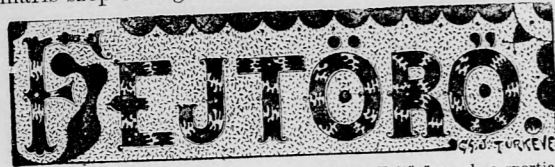
Erzsébet királynéről egy újabb füzetet kaptunk, melyet a magyar tanítók országos bizottságának megbízásából Ujváry Béla szerkesztett. A füzet szépen, ügyesen van összeállítva, különösen szépek a képek, a melyek külön finom papírra vannak nyomva. A füzet ára 10 kr. s ezt annál szívesebben megadhatjuk, mert a befolyó tiszta jövedelem királynénk szobrára van szánva.

Krónika.

Deczember	1.	1800.	Vörösmarty Mihály szül.
«	2.	1848.	V. Ferdinánd lemondott a trónról.
«		1886.	Ipolyi Arnold †
«	6.	1886.	Hunfalvy János geográfus †
«	8.	1756.	Anyos Pál szül.
«		1842.	Csiky Gergely szül.
«	10.	1856.	Bem József honvédtábornok †
«		1875.	Toldy Ferencz †
«	12.	1811.	Gaál József fró szül.
«		1586.	Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király †
«	13.	1882.	Greguss Ágost †
«	15.	1822.	Versegly Ferencz †
«		1848.	Petőfi Zoltán szül.

(Kohn Emil VII. o. t.); Minden hazafi köteles nemzeti irodalmával foglalkozni. (Simon K. VIII. o. t.)

Verseghy Ferenc szülőházát emléktáblával akarja megjelölni a szolnoki főgimnázium ifjúsága, melynek önképzőköre is a kiváló író és nyelvtudós nevéből van elnevezve. Gyűjtés indult meg e célra, mely máris szép összeget eredményezett.

Jeje: Fejtörő az elme sportja.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számtani kérdés:

Valaki azt mondja: Aranyaim száma a tallérok s a huszasok száma összegének felével tesz 66-ot; tallérajaim száma az aranyok s a huszasok száma összegének $\frac{2}{3}$ részével tesz 84-et; huszasaim száma pedig az aranyok s a tallérok száma összegének $\frac{3}{4}$ részével tesz 93-at. Hány darab aranya, tallérja, s huszasa van?

Földrajzi kérdés:

Hogyan hívják azon folyóját Ázsiának, a melyik a Silka és az Argun egyesüléséből támad; hol ömlik az Ochotzki tengerbe?

Történelmi kérdés:

Hogy hívják azt az orosz tábornokot, a ki 1864-ben elfoglalta az orosz hadakkal Taskendet; 1876-ban a szerb hadak fővezére Törökországellen, de ismételve s főleg október 29-ikén Alexinác mellett megverték; 1879-ben Ruméliában bolgár fölkelést akart szervezni, de törekvése kudarcot vallott? 1890 óta az orosz haditanács tagja. A pánszláv törekvések egyik legszajásabb előharcosa.

Természettudományi kérdés:

Mi a neve azon madárnak, melynek színe aczélkék, hasa és farktöve fehér; csőre rövid, széles, lapos, háromszögű, szeme aljájáig hasadt; 9 elsőrendű evezőtolla van; farka villás; lába gyenge; kitünően repül, de ügyetlenül jár; rovarokkal él s röptében iszik? Melyik rendbe tartozik?

Képrejtvény.

Az ezen számban közölt rejtvények megfejtőinek névsorát az 1899. évfolyam 1. számában teszszük közzé és közöttük (egy helyett) két értékes könyvet sorsolunk ki.

Megfejtési határidő 1898. december 18.

A 48. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 33 mellette, 15 ellene. **Földrajzi kérdés:** Balmaz-Újváros. **Történelmi kérdés:** Enghien hg., Bourbon Lajos Antal. **Természettudományi kérdés:** Holló (corvus). **Vegyvtani kérdés:** Exalginum v. methy-lacetinid. **Képrejtvény:** Képviselő-választás.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Helyesen fejtették meg: Dada András, Chabada Jenő, ifj. Miróczky János, Karpeles Dezső, Trojkó Imre, Weisz Ernő, Szenyovszky Ferenc, Halmi Gyula, Polnitzky Leo, Kertész Tivadar, Miróczky Árpád, Kéler Izidor, Bohrandt Lajos, Ludomérszky Adolf, Börözfily Kálmán, Lichtenstein Béla, Herresbacher Dénes, Pethő Emil, Steiner József, Markovics Jakab, Bernolák Kálmán, Steiner József, Benedek István, Acs Nagy István, Rosenberg Ignác, Benedek István, Pataky Károly, Techet Károly, Morák János, Köhegyi Andor, Pataky Lajos, ifj. Paksy József, Kéler Tibor, Groedel Arthur, Bogdán Ernő, Horváth Dezső, Knapp Gusztáv, Kutlik Félix, Révész Sándor, Molnár Béla, Bauer Gyula, Kinszky Jenő, Buzáth Jenő, Gaál Tivadar, Kiszely Géza, Szeremley Császár Loránd, Hübner János, Ráth Kálmán, Wohlstein Sándor, Popovics Endre, Jakabb Gyula.

A könyvjutalmat, Várnai S. «A francia rémuralom története» cz. munkát Szeremley Császár Loránd gym. tanuló nyerte el Csurgón.

SZERKESZTŐI TELEFON.

M. J. Szatmár. Tizennégy-tizenöt éves fiúnak valóban megárt, ha csak úgy falja a regényeket, még ha Jókaitól valók is azok! Az olvasmányok simuljanak a korhoz és a tanulmányokhoz; nem szabad oly mértékben olvasni, hogy a tanulmányok hátrányt szenvedjenek. Vezet-e kivonatoló jegyzet olvasmányairól? — **M. L.** M. Szalók. Gaál Mózes legújabb diákregegyének czíme, mely a «T. L.»-ban fog megjelenni: «A kenyér és becsület. — **S. G.** «Egy kis epizód». A negyvenes évek áradó, dagályos stílusában van írva. De ilyen merész képeket mint: «díszes cserjék koronái suttognak valami érthetetlen zenében» vagy «egy felhő sem moeskolja be a tiszta kék eget» — még a negyvenes években sem használtak. — **U. P.** Budapest. Aristo Örjögő Lóránd-ját Radó Antal, Tasso Megszabadított Jeruzsálemjét Jánossy Gusztáv fordította magyarra. — **Anonymus.** Hogy bebizonyítsuk, mily jóakarattal vagyunk a kezdő poéták iránt, rendre elbíráltuk beküldött verseit, remélve, hogy magasabb fórumnak tart bennünket. A «Biztonságban» műfordítás valóban híven adja vissza az eredeti hangulatát. Lenau Nádas-dalait szászor elköptatták már az átültetők, az ön fordítása formailag tökéletes. Az «Estharang» esattanóját elrontja a felforgatott szórend. Az «Arva madár» ninesen minden báj hijával és elég könnyedén lejt. A «Mosoly volt» című versike a negyvenes évek «Kínvihar, bájegély»-féle lantpöngetőit juttatja eszünkbe. A többiek sablonos, ömlengő versek, az egyéniség jellemző bélyege nélkül, legjobb közöttük a négyesoros «Végzős». **Sz. S. N.**-Kamizsa. A kérdéses könyvön szerkesztők dolgozik, márcz. áprilisban kapható lesz. — **X. Cs. L.** Csurgó. Elfogadjuk és várjuk tudósításait. — **X. Y.** Késmárk. Sokszor megirtuk már, hogy névtelen kérdézőkódásokra nem válaszolunk.

Bélyeggyűjtők figyelemébe.

Faludi Zsigmond levélbélyegkereskedő Budapest, VII., Erzsébet-körut 28.

Kivonat a nagy árjegyzékből.

Levélbélyegsorozatok:			
Minden sorozat csak különböző levélbélyegeket tartalmaz.			
7926	fillér	ár	fillér
10 Aegyptom	30	5 Guatemala	35
15 Amerikai Egyes.	30	3 Hawaii	40
3 Azores Vasco.	35	4 Hongkong	25
4 Barbados	25	10 Japán	20
5 Bolivia	35	5 Jöreményfok	15
10 Brazília	35	5 Natal	40
5 Görögország Olymp.	20	8 Nyugat-Ausztrália	30
3 Grenada	20	5 Victoria	10
6 Perzsia	40	6 Perzsia	40
10 Portugál	25	7 Queensland	25
3 St. Lucia	40	6 Transvaal	35
3 Trinidad	12	5 Tunis	35
5 Tunis	35		

Nagy képes árjegyzék levélbélyegekről, bélyegalbumokról, képes levelezőlap-különlegességekről stb. ára 30 fillér. 2 koronán felüli rendelésnél árjegyzék ingyen és bérmentve.

Megveszek használt régi levélbélyegeket.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök.

TANULÓK LAPJA

A nemlélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	SZERKESZTŐSÉG:
Negyed évre... 1 frt 20 kr.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-u. 31.
Fél évre... 2 frt 40 kr.	főgymnasiai tanár.	KIADÓHIVATAL:
Egész évre... 4 frt 80 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	Budapest, IV., Egyetem-utca 4.
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>

A MUNKA ÉS BECSÜLET.

(*) Két dolog van, a mi az ember életét hivatásossá és hatásossá teszi: a munka és a becsület.

Mert az életben mind a kettő nélkül is lehet boldogulni. Vannak emberek, a kik nem munkálkodnak, s életük működése a zavarosban való halászásban áll. Vannak emberek, a kik csak látszólag dolgoznak, a kik — Rákosi Viktor szerint — úgy gruppirozzák a semmittevést, hogy az lázas tevékenységnek lássék.

Ezek veszedelmes emberek, mert alattomosak, mások megrontására törekednek, mert legnagyobb ellenségei a tisztességes, komoly és eredményes munkásságnak, mivel érzik, hogy ők nem tudnak s ha tudnának is, nem akarnak becsületes munkások lenni. Az ilyen emberek aztán nem válogatnak az eszközökben sem, a mi ezélhoz vezet, azt készségesen ragadják meg.

Félelmesek, gonoszak, romlott szívűek: hizelgők, alázatosak fölfelé, dölyfösek, erőszakosak lefelé. És sok embert meg tudnak félemlíteni. Csak az a vigasztaló, hogy az ilyenek előbb-utóbb elnyerik méltó jutalmukat.

Igy van ez az életben, s férfierő, hozzáférhetetlenség, rendeltetésünknek tisztességes betöltése kell hozzá, hogy ellenállhassunk minden aknamunkának, melyet elleneink titokban végeznek ellenünk. Ahhoz pedig, hogy az erre való ellenállási képességet megszerezzük, már ifjú korunkban kell hozzá szoknunk a becsületes munkához, kötelességeink rideg pontosságú teljesítéséhez, mert csak így szerezzük meg az alapot ahhoz az erősséghez, a melyhez hiába csapkodnak a piszkos hullámok, melyet hiába cibál az erőszakos szélvihar: az rendületlen marad akkor is, ha a pocsolya fenekestül háborog is ellene.

A munka az egyik erősségünk, a mely fölemel és megnyugvást ad, a másik pedig a becsület. E szót az elvek alapjául tekintjük. Minden tisztességes úton járó embert bizonyos elvek vezetnek, a melyek — az isteni és emberi törvényeken kívül bizonyos magasabb szempontból is elénk állítják a kötelességeket. A kimondott szó erősen kötelez, még erősebben kötelez a jog és igazság elve. Legtöbbször szükséges, hogy — eltekintve a saját magunk bármely anyagi előnyétől — úgy járjunk el, hogy tetteinkben s azok vaskövetkezetességében ne kicsinyes szempontok vezessenek.

Emeljük a magunk érdekei fölé a közjót, vagy annak az ügynek jólétét, a melynek szolgálatában állunk, mert több ember javával szemben háttérbe kell szorítanunk a magunk egyéni érdekeit.

Ti ne azokat kövessétek, a kik már most könnyen és nem igaz úton akarnak boldogulni. Inkább legyen a dolgozatod elégséges a magad emberségéből, mint — a másérol lemásolva jeles; inkább felelj a magad tudása szerint gyengébben, mint sűgásból jelesre. Inkább valld be hibádat, ha büntetés ér is, mint sem, hogy hazugsággal kivágván magadat, büntetlenül menekülj a bajtól. Ne mulaszd el kötelességedet még akkor sem, ha ügyes mentséggel kikerülhetnéd is, hanem abban találd önmagad legnagyobb becsülését, hogy még akkor is megtetted azt, a mi kötelesség, mikor mások léhán kivonják magukat alóla.

Igy találkozik a munka a becsülettel és így szerezt e kettő együttvéve becsületet. Nines szükség arra, hogy azt előttd hangoztassák, — jöhet idő, a mikor a becsülés nehéz órákban egyedüli védőpajzsod s egyetlen pártfogód leszen.

Ha munkás és becsületes leszen, nem lesz szükséged pártfogót hajszolnod: legjobb ajánlóleveled és védőügyvéded ez a kettő lesz mindenkoron.